

Nuorten ennaltaehkäisevän päihde- ja mielenterveyspilotin jatkaminen vuodelle 2021 ja palvelutuottajan sopimusehdotuksen hyväksyminen / Förlängning av pilotprojektet för förebyggande missbrukar- och mentalvårdsarbete för unga år 2021 och godkännande av serviceproducentens avtalsförslag

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta / Social- och hälsovårdsutskottet 26.01.2021 § 8
113/02.08.00/2021

Valmistelija / Beredare: Palvelujohtaja / Servicedirektör Bodil Grön,
bodil.gron(at)sipoo.fi

Nuorille ja heidän perheilleen tarkoitettu ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyön pilotti käynnistyi tammikuussa 2020. Pilotin tavoite oli entistä paremmin tavoittaa nuoria, joilla oli tarvetta saada varhaisessa vaiheessa apua ja tukea nuorisoiikään liittyviin pulmiin ns. Nuorisoneuvola-periaatteella. Pilotin palveluntuottajaksi valittiin yritys, johon Sipoon kunnan sivistys- ja sosiaali- ja terveysosaston työntekijät olivat tutustuneet pilotin suunnitteluvaiheessa tutustuessa naapurikuntien ennaltaehkäiseviin mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Yksityiseen palvelutuottajan Suomen Kotilääkärit OY:n ylläpitämä NUOVO palveluihin päädyttiin myös syystä, ettei em. palvelua olisi voitu käynnistää kunnan omana palveluna kohtuullisessa aikataulussa eikä toimintaan osoitetut resurssit olisi riittänyt rakentamaan Sipoon kunnalle kokonaan uutta palvelua.

NUOVO-pilotti pääsi alkuun pahimpaan Korona-aikaan, jolloin nuoret olivat etäopetuksessa ja tavanomaiset nuorille tarkoitetut harrastus- ja vapaa-ajantoiminnat olivat keskeytetty. Erityisesti kouluterveydenhoitajaresurssin siirtäminen pois kouluilta tartuntatautiselvitystyöhön hankaloitti nuorten tavoittamista ja ohjaamista palvelujen piiriin. NUOVO-pilotti pääsi kunnolla alkuun vasta syksyllä 2020.

Alkuvuoden haasteista huolimatta, 81 nuorta ohjattiin NUOVO-pilotin piiriin joulukuun 2020 loppuun mennessä. Nuorten asiakkuudet NUOVO:ssa kestivät keskimäärin 9 tapaamiskerran verran ja ainoastaan viisi nuorta ei kiinnittynyt palvelujen piiriin. Nuoria tavattiin sekä Söderkullassa että Nikkilässä kunnan osoittamissa tiloissa, kouluilla, nuorten kotona, nuorisotiloissa sekä ulkona. Nuorten ohjaaminen NUOVO:oon tapahtui kouluterveydenhoitajien, koulukuraattoreiden- ja psykologien, koulu- ja avovastaanoton lääkäreiden ja nuorisotyöntekijöiden toimesta. Tulokset NUOVO:on ohjaamiselle, olivat syömiseen liittyvät ongelmat, ahdistus- ja masentuneisuusoireet, päihteet, sosiaalisten tilanteiden sekä koulunkäyntiin liittyvät haasteet.

Pilottivuoden aikana kerättiin tietoa siitä, miten tukea tarvitsevien nuorten tavoittaminen Sipoossa onnistui ja siitä, miten nuoria kohtaavat ammattilaiset mielsivät roolinsa nuorten palveluohjauksessa. Pilotin ensimmäinen vuosi osoitti, että ammattilaiset tarvitsevat konsultaatioapua NUOVOA ajatellen oikeiden nuorten löytämisessä, koska varhaisen tuen tarpeessa olevia nuoria on haasteellisempaa löytää kuin jo mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsiviä nuoria. Ammattilaisille tarkoitettua tukea oikean asiakaskunnan löytämiseksi on vuoden aikana lisätty ja tavoitteena on, että entistä enemmän nuoria ohjattaisiin palveluiden piiriin suoraan nuoris- ja vapaa-ajan sekä koulujen ammattilaisten toimesta. Näin riittävä ennaltaehkäisy saavutettaisiin.

Koska nuorten ennaltaehkäisevien mielenterveys- ja päihdepalvelujen halutaan laajentuvan koskemaan myös täysi-ikäisyyden saavuttaneita

nuoria, jotka opiskelevat ammattioppilaitoksessa ja lukiossa tai nuoria aikuisia, jotka ohjataan palvelujen piiriin aikuissosiaalityön toimesta, pilottia olisi perusteltua jatkaa vuoden 2021 loppuun asti. Olisi myös tärkeää saada nykyistä enemmän kokemusta nuorten ohjaamisesta palvelujen piiriin ennen kuin päätetään miten nuorten ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö tulisi Sipoossa jatkossa järjestää. Lisäksi em. palvelujen järjestämistä Itä-Uudenmaan tasoisesti keskustellaan ITUA Yhdessä hankkeessa osana Tulevaisuuden SOTE-keskus suunnittelua.

NUOVO-pilotin kustannusarvio oli viime vuonna 100 000 € ja vuodelle 2021 laajentuneen asiakasryhmän vuoksi vuosikustannusarvio nousee 130 000 €:een. NUOVO-pilotin 130 000 € vuosiresurssi ei mahdollista täysin lähetevapaata käytäntöä. Toistaiseksi on pidettävä kiinni siitä, että NUOVO-palveluita koordinoidaan kunnan toimesta. Jatkossa lähetevapaaseen käytäntöön olisi syytä pyrkiä.

Esittelijä / Föredragande Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja / Social- och hälsovårdsdirektör Kokko Leena

Ehdotus / Förslag Sosiaali- ja terveystoiminnan valiokunta päättää jatkaa nuorten ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön pilottia vuodelle 2021 ja hyväksyä tarjouksen liitteen 1 mukaisesti.

Social- och hälsovårdsutskottet beslutar fortsätta piloten om förebyggande psykisk hälsa och rusningsarbete för unga till 2021 och godkänna anbudet enligt bilaga 1.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut Sosiaali- ja terveystoiminnan valiokunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Social- och hälsovårdsutskottet godkände enhälligt föredragandens förslag.